



Eich cyf/Your ref P-06-1413
Ein cyf/Our ref LW/00545/24

Jack Sargeant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
deisebau@senedd.cymru

15 Ebrill 2024

Annwyl Jack,

Deiseb P-06-1413 – Dileu'r terfynau 50mya ar yr M4 ger Casnewydd ac Abertawe ac ar yr A470 ger Pontypridd

Diolch am eich llythyr ar 18 Mawrth at y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd blaenorol, yn rhoi manylion *Deiseb P-06-1413 mewn perthynas â therfynau 50mya ar yr M4 ger Casnewydd ac Abertawe ac ar yr A470 ger Pontypridd* a roddir i'r Pwyllgor Deisebau gan Michele Crackett. Mae eich llythyr yn gofyn imi roi barn ynghylch y materion a godwyd yn nhestun cysylltiedig y Ddeiseb.

Mae gan Lywodraeth Cymru ddyletswydd gyfreithiol i gydymffurfio â therfynau llygredd aer statudol er mwyn diogelu iechyd pobl. Yn ôl Sefydliad Iechyd y Byd, yn yr awyr agored llygredd aer yw'r risg amgylcheddol fwyaf i hiechyd ein cenhedlaeth. Mae'n cynyddu'r risg o glefyd y galon a'r ysgyfaint yn ogystal â chyfrannu at waethygu cyflyrau iechyd sy'n bodoli eisoes fel asthma. Mae'r llygryddion hyn yn cynnwys nitrogen deuocsid (NO₂), deunydd gronynnol (PM_{2.5} / PM₁₀), osôn ar lefel y ddaear (O₃), sylffwr deuocsid (SO₂), a charbon monocsid (CO).

Mae allyriadau cerbydau yn un o brif achosion lefelau NO₂ ger ffyrdd. Nododd [asesiad cydymffurfio y DU](#) NO₂ lefelau'n uwch na'r terfyn cyfreithiol mewn sawl lleoliad ar rwydwaith traffyrdd a chefnffyrdd Llywodraeth Cymru. Roedd y lleoliadau hyn yn cynnwys yr M4 yng Nghasnewydd rhwng Cyffyrdd 25–26 ac yn Port Talbot rhwng Cyffyrdd 41–42, a hefyd yr A470 rhwng Glan-bad a Phontypridd.

Yn unol â hynny, er mwyn cydymffurfio â'r terfynau uchod, mae terfyn cyflymder is o 50mya wedi cael ei osod ym mhob un o'r lleoliadau hyn i leihau allyriadau o NO₂. Mae'r terfyn cyflymder o 50mya yn orfodol ar gyfer pob cerbyd modur, gydag arwyddion ffyrdd ar waith i hysbysu modurwyr bod y terfynau cyflymder wedi cael eu gosod at ddibenion ansawdd aer. Mae'r terfyn cyflymder is yn seiliedig ar ymchwil a nododd fod allyriadau o gerbydau ysgafn ar eu hisaf ar gyflymder o hyd at 50mya, ac nad oedd cynnydd yn yr allyriadau o gerbydau trwm ar gyflymder uwch na'r lefel hon.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Lee.Waters@llyw.cymru
Correspondence.Lee.Waters@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth Gymraeg sy'n dod i law yn Gymraeg ac fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

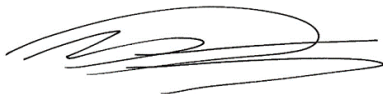
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Dangosodd ein tystiolaeth mai'r terfynau cyflymder 50mya yw'r ffordd gyflymaf a mwyaf effeithiol o leihau lefelau NO₂ i wella ansawdd aer i'n cymunedau. Fodd bynnag, rydym yn deall nad yw cyfyngiadau cyflymder is bob amser yn cael eu croesawu, yn enwedig lle nad yw modurwyr yn glir ynghylch y diben. Dyma pam rydym wedi cymryd camau i godi ymwybyddiaeth o'r rheswm dros y gweithredu hwn, gan gynnwys drwy negeseuon ar arwyddion ffyrdd sefydlog ac amrywiol, fideo addysgiadol, a gwybodaeth arall ar wefan Llywodraeth Cymru, gan gynnwys Cwestiynau Cyffredin. Mae gwybodaeth fanylach am yr arfarniad o'r opsiynau cychwynnol ar gyfer mesurau posibl i gefnogi cydymffurfedd â therfynau statudol hefyd ar gael i'r cyhoedd yn ein hadroddiadau WeITAG (Arweiniad ar Arfarnu Trafnidiaeth Cymru) [Camau 1 a 2](#), ac yn ein hadroddiadau [Cam 3](#) a wnaeth yr achos dros y terfyn cyflymder o 50mya.

Rydym yn mesur ansawdd aer yn barhaus ym mhob lleoliad lle rydym wedi cyflwyno terfynau cyflymder 50mya at ddibenion ansawdd aer, ac rydym wedi cyhoeddi'r data hwn mewn adroddiadau ar gyfer blynyddoedd calendr [2018 a 2019](#), a [2020 a 2021](#). Mae'r data hwn wedi dangos gostyngiadau sylweddol yn lefelau llygredd NO₂ yn y lleoliadau hyn. Cyn bo hir byddwn yn cyhoeddi adroddiad yn amlinellu mesuriadau ar gyfer blynyddoedd calendr 2022 a 2023.

Mae rhagor o wybodaeth am ein camau gweithredu i fynd i'r afael â chrynnodiadau NO₂ uchel ar y rhwydwaith traffyrdd a chefnffyrdd ar gael yma [cynllun atodol Llywodraeth Cymru i gynllun y DU ar gyfer mynd i'r afael â chrynnodiadau nitrogen deuocsid wrth ymyl y ffordd](#). Hefyd, mae camau Llywodraeth Cymru i wella ansawdd aer yn ehangach ar gael yn ein [Cynllun Aer Glân i Gymru](#): Awyr Iach, Cymru Iach.

Yn gywir,



Huw Irranca-Davies AS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig

copi at: Ysgrifennydd y Cabinet dros Ogledd Cymru a Thrafnidiaeth